

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Körtelek).

Egressy Ákos bucsuja.

A napokban a hetvenkét éves Egressy Ákos, a nagy Egressy Gábor fia, elbucsuzott a közönségtől és színésztársaitól a Nemzeti Színház színpadán, melyhez egy élet küzdelme és annyi drága emlék köti.

Azok, akik az előadás előtt a Nemzeti Színház színpadán összegyűltek, nagy kegyelettel tekintettek az öreg Egressy Ákosra, ki Makbeth jelmezében fogadta a pályatársak bucsuzavait, üdvözlétét, ajándékait és koszoruit.

Somló Sándor, az igazgató, volt az első, ki szép beszédben méltatta Egressy érdemeit, utána következett Náday, a kartársak üdvözlétével. Azután sorba jöttek az Opera, a Népszínház, a Vig-színház, a Magyar Színház küldöttei. Egressy Ákos érdekes beszédben válaszolt.

Fölidézte apja emlékét, dicsőséges végét: hivatkozott rá, hogy miután apja oldalán a szabadságharcban részt vett, apjától tanulta a színészmesterséget; érezhette, hogy minden erre a pályára hívta, csábitotta, apja

példája, tanítása, reménye, saját lelkének fölzaklatott becsvágya, a művészet szeretete, a magyar nemzeti ügyhöz való forró ragaszkodása, melyet akkor vajmi kevés pályán lehetett szolgál-
gálni. Atyja halála után apja szerepében lépett föl a Nemzeti Színházban, majd bejárta velük az egész országot.

A művész bucsufellépése alkalmából eljátszotta Makbethet s a közönség igazi kegyelettel bucsuzott el tőle, midőn oly szerepben látta, melyet évtizedek óta nem játszhatott.

Szívesen vette, hogy ez a derék ember, egy nagy névnek ez az örököse fejedelmi szerep illuziójával távozik a színháztól. Első megjelenése alkalmával hosszú tapssal üdvözölte és azután is minden alkalommal szíves óvációkkal tüntette ki.

Mindenkinek jólesett, hogy a hetvenkét éves férfiú friss erőben vonul nyugalomba és élvezni tudja azokat az örömöket, melyekkel a nyugalom és béke kínálja meg a csalódottakat és fáradtakat.

Egressy Ákos.

Jobb és megbizhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében k a p h a t. <<

A Magyar Gazdaszövetség közgyűlése.

Pünkösöd előtt pár nappal beborult az ég fölöttünk. Károlyi Sándor gróf, a magyar szövetkezeti mozgalom vezére, a Magyar Gazdaszövetség május hó 20-án tartott közgyűlésén lemondott ezen szövetség elnöki állásáról, ahol, mint a magyar gazdák vezére annyi sikereket, oly hervadhatlan érdemeket szerzett a kisemberek mostoha sorsának javításával, a szövetkezetek, gazdakörök meghonosításával s gyarapításával.

Ez a közgyűlés örökké felejthetetlen lesz azok előtt, akik tanúi voltunk Károly Sándor gróf lemondásának. Beszéde, amivel ezt a lemondást bejelentette a maga egyszerűségében, a meggyőződés teljes öntudatával, azt hirdette, hogy azok az eszmék, amiknek magvetője ő volt, igazán alapkővet képezik a jövő és nagy Magyarországnak. Soha se láttuk Károlyi Sándor grófot oly ifjunak, szellemi és testi erejének teljességében lévőnek — mint ekkor, amikor ő hangoztatta legjobban, hogy fáradt és beteg. Lehet, hogy az, de beszéde arról győzött meg, hogy eszméiért utolsó leheletéig küzdeni fog. Akaratereje most is teljes — s az nem fog a sirig megtörni.

Károlyi Sándor grófnak pedig ez volt a leg-erősebb fegyvere küzdelmeiben. Az erős, törhetetlen, szívós akaratérő. Ez volt a vezéri kard az ő kezében.

Utódja is azt vegye a kezébe. Aki figyelemmel kísérte a magyar szövetkezeti ügy multját és látja a jelenét: kénytelen bevallani, hogy annak sikerei nemcsak az ellenállás leküzdésén multak. A jó eszme előbb-utóbb diadalt arat — ha vihar, jégeső, mennykőcsapás esküszik is ellene. Sokkal nagyobb akadály a eszme érvényesülésének a közönyösség. Károlyi Sándor gróf eszméinek is ez volt a legnagyobb ellensége. Az a magyar nép — akinek jóvoltából kezdte ő alapítani a hitel, fogyasztási és értékesítő szövetkezeteket — máig is úgy mutatja magát igen sokszor, mint Pató Pál ur.

— Ejh, ráérünk arra még!

És ez még soká így fog tartani, hiszen a magyar mindig maga ellen vétkezik a legtöbbit.

Ellenséges indulatot, akadályokat, cselvetést, mondom, ki lehet mind kerülni józansággal,

tapintatossággal, ügyességgel is, de a közöny leküzdéséhez, erős, szilárd akarat kell.

Darányi Ignácban, Magyarország volt földmívelésügyi miniszterében, akit a Gazdaszövetség közgyűlése Károlyi gróf utódjául választott az elnöki tisztségre, aligha fogunk csalódni. Ő benne is megvan az erős akarat. Nyolcéves miniszterkedése eléggé megmutatta ezt. Bizalommal tekintünk tehát az ő működése elé.

Annyi bizonyos, hogy a magyar szövetkezeti ügyre, a magyar gazdatársadalmi mozgalomra új idő következik. Legyenek e napok oly derűsek, fényesek, mint az előbbie. Oszoljék el mihamarább az a boru, amit Károlyi Sándor gróf lemondása fölött éreztünk s éreznünk kell.

Csernay Ödön.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház — a közönségek tárgyalására kiküldött bizottság tanácskozása miatt — csak megbeszélésekkel folytatta tárgyalásait. Hétfőn csak formális ülés volt, melyen beterjesztették a 320 millió korona felhasználásáról szóló beruházási törvényjavaslatot, melyet azután a Ház *csütörtöki* ülésén tárgyaltak.

Heltai Ferenc előadó rövid beszéde után *Komjáthy* Béla, a függetlenségi párt vezérszónoka, vette bírálat alá a javaslatot, melyet elfogadott, de pénzügyi és ipari szempontból erősen kifogásolta azt. Sok oly tételt lát a javaslatban, amely semmit sem fog jövedelmezni. Erősen kikel az ellen, hogy az ipar fejlesztését oly csekély összegre redukálták.

A néppárt szónoka *Ernst* Sándor volt, aki noha szintén elfogadta a javaslatot, azt kifogásolta, hogy a humánus intézmények fejlesztésére semmit sem vettek fel a javaslatba.

Az Ugronpárt részéről *Szederkényi* Nándor megrotta a kereskedelmi minisztert, amiért a közutak építésére oly csekély összeget jegyeztek elő.

Röviden nyilatkoztak még a javaslatról *Benyovszky* Sándor gróf, *Hock* János és *Kaas* Ivor báró s mindegyik elfogadta azt. Ezzel be is fejezték az általános vitát.

Végül *Lukács* László pénzügyminiszter tette meg észrevételeit röviden az elhangzott beszédekre. *Komjáthy*nak megjegyezte, hogy az Ausztriával való közösségünk nem áll utjában gazdasági fejlődésünknek, az ipar fejlesztésével szemben kifejtett aggodalmi pedig túlzottak, mert a kormánynak egyik főcélja a magyar ipar fejlesztése.

A pénzügyminiszter beszéde után a Ház általánosságban elfogadta a javaslatot a részletes vita alapjául. A részletes vita nagyon rövid volt. *Sebess*

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte elsőhelyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” és terménytisztító gépek.

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszerezt 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

Kalmár Zs. és Társa különleges terménytisztító gépgyára

Telefon 69. szám. — Sürgőnyezim: Kalmár-rostagyár. — HÓDMEZŐ-VÁSÁRHELYEN.

Dénes és *Lukács* Gyula szólaltak fel. Az elsőnek a miniszterelnök, Lukácsnak pedig Hieronymi kereskedelmi miniszter válaszolt.

A Ház ezután részleteiben is elfogadta a javaslatot.

A pénteki ülésen, a napirend előtt *Rátkay* László tüzes beszédben támadta a delegáció intézményét, a hadügyminisztert, amiért katonai beruházásokra négyszáz milliót kér, *Goluchowski* külügyminisztert, amiért előterjesztésében Törökországot megsértette s végül *Szell* Kálmánt, amiért a királyhoz intézett beszédében nem emlékezett meg a nemzeti engedményekről s azokra nem kért királyi nyilatkozatot.

Tisza István miniszterelnök nem terjeszkedett ki bővebben *Rátkay* beszédére a válaszában, a katonai túlköltekezést a maga idejére hagyta, de annyit mégis megjegyzett, hogy az nem fog az országra újabb megterheléssel járulni. Általános érdeklődést keltett beszédjének az a része, melyben *Szell* Kálmánról a legnagyobb elismerés szavaival nyilatkozott.

A esütörtökön elfogadott törvényjavaslatok harmadszori olvasása után megválasztotta a Ház a kvóta-bizottság tagjait.

Ezután *Berzeviczy* Albert felelt *Buzáth* Ferennek a katolikus lelkészek kongrua-ügyében, *Tallán* Béla földművelésügyi miniszter pedig *Szederkényi* Nándornak a báth-monostori szabályozás ügyében hozzá intézett interpellációra.

Mind a két miniszteri választ tudomásul vette a Ház.

Szombaton ugy a főrendiház, mint a képviselőház tartott tanácskozást.

A főrendiházban a kvóta-bizottság megválasztása után, a megyei alkalmazottak fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatnál *Desseffy* Aurél gróf kifogásolta, hogy az alkalmazottaknak nyújtott nagy előnyvel szemben a kormány a közigazgatás javításának érdekében intézkedéseket tenni elmulasztott. A nagyközönség érdekében arra kérte a kormányt, hogy ez irányban más uton igyekezzenek eljárni, de azért a törvényjavaslatot elfogadta. *Tisza* István gróf miniszterelnök válaszában elismerte a kérelem jogosságát és mentesül felhozta, hogy a törvényjavaslat ezuttal csupán a fizetés rendezéséről kívánt gondoskodni.

A beruházási törvényjavaslatnál *Keglevich* István gróf öntötte ki szíve keserűségét. A gróf ur ezt az alkalmat is felhasználta arra, hogy az agrár törekvésekkel szemben a merkantilis irányzat bajnokaként viaskodjék a kormánnyal. *Tallán* Béla földművelésügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy Magyarországon nem lehet mindent pusztán kereskedelmi alapon létesíteni. A kereskedelmi miniszter pedig a vasutépítéseket illető kifogásokra válaszolt *Keglevich* grófnak.

A többi törvényjavaslatokat vita nélkül fogadta el a főrendiház.

A képviselőház szombati ülése csak arra szorított, hogy átvette a megszavazott törvényjavaslatokról a főrendiház üzeneteit. Pünkösöd után nem tanácskozott az országgyűlés.

Az Emke közgyűlése.

Magyarország legnagyobb kulturintézete, az *Erdély Magyar Közművelődési Egyesület* ez évben éri meg alakulásának huszadik évfordulóját s május 28-án tartja huszadik évi rendes közgyűlését. Ez alkalomból *Sándor József* orsz. képviselő alelnök főtitkár terjedelmes évi jelentést adott ki, amelyben tételről-tételre fel van sorolva az egyesület vagyona, évi kiadása és bevétele, a segélyösszegek, a miket iskolák és egyéb kulturintézetek fentartására fordítanak. Megtudjuk e jelentésből, hogy a hatalmas kulturintézetnek az alapvagyona 2.900,343 korona és 90 fillér s irodai kiadások az évi 165,192 korona 56 fillérnyi kiadásból csupán 12,600 koronára rugnak, tehát lelkiismeretes kezelésben áll az egyesület vagyona. Az egyesület hathatósan támogatja az elszegényedett székely népet s kiadásainak csaknem felét az ő támogatásukra fordítja. A közgyűlést Kolozsváron tartják meg *Béldi Ákos* gróf főispán elnöklete alatt.

Kurucünnep Privigyén.

Privigyé város hazafias közönsége kurucünnepélyt rendez július hó 8-án annak emlékére, hogy a város közelében lévő *Bajmócz* várát kétszáz évvel ezelőtt e napon vették be nagy *Beresényi* kurucok. A várba szorult *Bottyán* János császári ezredes is, aki *Ocskay* Lászlóval a csatatéren vívott párbajában csipőjén golyósebet kapott. A vitéz törökverő hős kiüzent *Beresényinek*, hogy küldjön be egy kis jóféle tokaji borocskát, mert e nyavalyás németek közt azt se lehet kapni. Be is küldött az öreg labancnak *Beresényi* egy hordóra valót, de azért vigan folytatta a vár ostromát s azt végre *Bottyán* János szabad elvonulás feltétele mellett át is adta neki. *Bottyánt* emiatt elfogták, de a nép kiszabadította s a rettenthetetlen hős egyenesen *Beresényi*hez nyargalt s felajánlotta neki a kardját.

Nagy örömmel fogadták itt a vitéz katonát, aki aztán a legnagyobb és győzhetetlen hőse lett a kuruc világnak. Nagyonosságu volt tehát a *Bajmóczy* vár eleste, mert egy kitűnő tábornokot adott *Rákóczi*nak. A privigyéiek a kétszázadik évforduló alkalmából emléktáblával készülnek megjelölni *Bajmócz* vár romjait s a rendező-bizottság gyűjtő-iveket bocsátott ki, hogy az ünnep költségeit biztosítsa. Az ünnepély tiszta jövedelmét *Rákóczi* hamvainak hazaszállítására fordítják.

Honvédtiszt a magyar szó ellen.

Erdekes becsületbirósági ítéletet hozott nemrégiben a Gyulán állomásozó m. kir. 2. számú honvédszolgálati bizottság. A mult évi nagygyakorlat alkalmával történt, hogy egyik tartalékos hadnagy az akkor folyó obstrukció fölött bírálatot mondvá, tisztársai előtt ugy nyilatkozott, hogy »a magyar vezényszó kutyaugatás«. Ez a tartalékos honvédhadnagy *Frank* Emil budapesti könyvelő volt. A sértő és durva kijelentés a tisztikar számos tagját mód nélkül felháborította. A tisztikar többsége följelentette az

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

ezredesnél. Az ezredes, *Schnörch* Gyula kihallgatásra maga elé rendelt a hadnagyot és ezt mondta neki:

— Ha még egyszer ilyet mond, *kénytelen leszek megbüntetni.*

Az ezredes illetően eljárása épenséggel nem nyugtatta meg az önérzetes és igazán hazafias érzésű magyar tisztikart. Követelték, hogy becsületbeli eljárást indítsanak ellene. Az ezredes végre nagy huzavona és békítő kísérlet után engedni volt kénytelen. Az ezred becsületbirósága, a számos tanu által beigazolást nyert nyilatkozat következtében aztán *Frank* Emilt méltatlannak ítélte a magyar királyi honvédtisztí kardbojt viselésére.

A derék tisztikar megérdemli minden magyar ember teljes elismerését. De *Frank* urnak ez büntetésül nem elég. Azt, aki a magyar nyelvről így merészel nyilatkozni, ki kell, hogy lökje az egész magyar társadalom.

Hadd tanulja meg, hogy amiért annyi nemes magyar áldozta életét, amiért annyi vér folyt, aminek kiküzdéseért legutóbb két esztendőn át nemes lelkesedés lángjában égett az egész nemzet, arról büntetlenül ily módon beszélni nem lehet.

Bikaviadalok a fővárosban.

A székesfőváros tanácsa foglalkozott az állatkert területén tervezett bikaviadalok engedélyezése ügyével. A tanács, minthogy a közgyűlés már az előadások megtartásának az engedélyezése mellett döntött, most csak arra szorított, hogy mennyi időre terjedjen az előadások tartama. A tanács akként határozott, hogy a vállalat részéről kért három évi időt egyelőre nem engedélyezi, mert a bikaviadalok veszélytelen, vagy veszélyes voltáról, valamint a közönségre való hatásáról is, csak a tapasztalatok alapján lehet meggyőződést szerezni. A tanács ennél fogva elhatározta, hogy csakis erre az évre adja meg az engedélyt s ezt is csak a május közepétől szeptember 30-ikáig terjedő időre.

A bikaviadalokról véleményünket már lapunk előző számában kifejtettük. Ezt az egész vállalkozást a jóízlés ellen intézett merényletnek tartjuk és a produkcióra senkinek sincs szüksége, csak a már minden országból kiebrudalt bikaviador-truppnak, no meg a haszonszerzés eszközeiben nem válogató idegenforgalmi irodának.

A jóízlésű közönség természetesen undorral fog hátat fordítani a mutatványoknak és így a bikaviadalok minden engedély dacára is meg fognak szünni.

Orosz-japán háború.

A délmandzsuriari határon a hadviselő felek állása keveset változott egy hét óta. *Kuroki* tábornok, az első japán hadsereg két hadosztályával jelenleg Föngvanesöngben táborozik és egy harmadik hadosztálya Kabalinenél Föngvanesöng és Siujan között

áll, amely utóbbi helyet az oroszok megszállták és akiknek előcsapatai Takusan vidékéig elkalandoznak. Az oroszok tehát a japán sereg balszárnyát érintik, viszont a japánok az oroszok balszárnyát és Mukdent fenyegetik. Ezeknek a hadmozdulatoknak azonban nagyobb hadászati fontosságuk nincsen és csak akkor válhatnak jelentőssé, ha a két sereg között döntő ütközet történt. Ebben azonban, úgy látszik, egyik fél sem akar becsátkozni, minthogy még nem érzik magukat elég erőseknek. Az oroszok megvárják a szibériai hadtest megérkezését, a japánok pedig harmadik hadseregüket, melynek hajószállítása a napokban kezdődött meg a japán kikötőkben. Port-Arturnál a japánok nagyban folytatják a várostrom előkészületeit. Kinesu és Talienvan között, a Kvantung félsziget legkeskenyebb részén levő dombokat megerősítik, homokzsákok segítségével sáncokat készítenek és számos gyorstüzelő ágyút helyeztek el. Ezeknek az erődítéseknek azonban inkább védelmi jellegük van és az a céljuk, hogy megakadályozzák a port-arthuri helyőrség kirohanását.

Skriddlov tengernagy, Makarov utóda Vladivosztokba érkezett. A flotta új főparancsnokát, aki most Port-Arthur helyett Vladivosztokból kénytelen intézni a hadműveleteket, az a kellemetlen hír fogadta, hogy az amúgy is gyenge vladosztoki flotta ismét elvesztett egy cirkálót és a megmaradt három nagy hajóval s néhány torpedónaszáddal nagy dolgokat nem igen művelhet. A balti tengeri hajóhad megérkezése pedig még jó ideig eltarthat. Ezt a flottát is egyébként érzékeny veszteség érte: az *Orel* nevű 1903-ban épült 13,500 tonnás csatahajója a napokban megfeneklett s csak nagy ügygyel-bajjal sikerült az elsüllyedéstől megmenteni.

*Asszony: Háttha elhagyom kendet?
Mihály gazda: Akkor rögvest, de rögvest — elesem.*

Rézgálicz, sublimált kénpor, dr. Aschenbrandt-féle bordói- és rézkénpor, raffiaháncs, juttafonál, metszőollók, ojtókések és ojtó gummi-szalagok beszerzése végett forduljanak a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.,

hol a szövetkezet cégével és védjegyével ellátott legjobb szerkezetű hazai gyártmányu permetező is beszerezhető.

Ára rézdugattyu tárcsatokkal 34 korona.

> B. jegyű öntöttvas dugattyu tárcsatokkal ... 28 korona.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Szövetkezeti jutalomdíjak.

A *Károlyi* Sándor gróf által kitűzött pályadíjakért az idén 26-án adtak be a Gazdaszövetséghez folyamodványt. Ezek közül a 100 koronás jutalomdíjakra érdemesnek találta a Szövetség erre a célra kiküldött bizottsága a következőket:

1. *Biringer* Jánost, bányászati plébánost, a szövetkezés ügyének régi és kipróbált harcosát, az ottani fogyasztási szövetkezet tevékeny elnökét.

2. *Pacalay* Zoltán joghallgatót, aki mint a nógrád-megyei gazdasági egyesület megbízottja, ebben a vármegyében igen eredményes mozgalmat indított nemrégiben, amelynek folytán tizenöt szövetkezet már meg is alakult, közte 14 fogyasztó szövetkezet.

3. *Czinka* Dezsőt, a bezneyi fogyasztó szövetkezet igazgatóját, aki az ottani nehéz viszonyok között is, fáradhatatlan tevékenységével, diadalra juttatta a szövetkezeti eszmét.

4. *Lupták* István mezőkövesdi tanítót, aki a helybeli fogyasztási szövetkezet felvirágoztatása körül szerzett kiváló érdemeket.

5. *Babies* Józsefet, a somogyberzencei fogyasztó szövetkezet alapítóját és vezetőjét, mint amely szövetkezetnek a példájára több alakult a környéken. Babies nem is pályázott, de azért a bizottság méltónak ítélte őt is a díjak egyikére.

Méltónak ítéltetett még *Papp* János lovasberényi tanító is, aki tekintélyes sikerekkel vezeti fogyasztási szövetkezetüket. Nevezetesen érdeme a többek között az, hogy a lovasberényi szövetkezet nem hitelez. Mivel azonban hat díj nem volt, *Papp* Jánost ajánljani fogják a „Hangyának“, hogy mint arra érdemest, megfelelő jutalomban részesítse.

Diszoklevélre érdemesnek találták *Sztankó* Ferenc tanítót, a tárnoki gazdakör és fogyasztó szövetkezet vezetőjét, *Kurth* Istvánt, az almáskamarási szövetkezetek és gazdakör fáradhatatlan munkását: *László* Gyulát a vencesellői fogyasztó és hitelszövetkezetek alapítóját és vezetőjét: *Cserenyák* Jánost, a mezőzombori fogyasztó szövetkezet könyvelőjét *Simonffy* Istvánt, az ajnácskői fogyasztó szövetkezet elnökét és *Péterfy* Tamás író.

* * *

Öszinte elismeréssel vesszük tudomásul a bizottság döntését. Elismerésünk természetesen azoknak szól, akik a díjra méltónak találtattak. Ezek között találjuk *Péterfy* Tamást, lapunk segédszerkesztőjét, a kiváló

székely író. A „*Független Újság*“ olvasóinak nincs szüksége arra, hogy *Péterfy* Tamást előttük dicsérjük. Nap-nap után olvashatják az ő eleven leírásait, jóízű székely történeteit, pompás meséit — melyek ma már 20 kötetet tesznek ki. A Szövetkezés és lapunk hasábjain megjelent tanulságos szövetkezeti történei hozták meg neki a Gazdaszövetség elismerését, amelyet lapunkra

Görög művészet.

is kitüntetésnek tartunk azon szoros viszonyoknál fogva, mely *Péterfy* Tamást, mint a „*Független Újság*“ segédszerkesztőjét hozzánk fűzi. cs. ő.

A német mezőgazdasági szövetkezetek tömörülése. Németországban egyre erősebben nyilvánul az a törekvés, hogy az egyes kisebb szövetkezetek nagyobb testületekben egyesüljenek, amit legjobban meg lehet látni a birodalmi szövetség gyarapodásából és a köz-

„DERBY“ melasse baromfi abraktakarmány felülmúl és pótol — minden más takarmányt

tartalmaz: melasset (20% cukor tartalommal), buzakorpát, tengeri darát, kendermag pogácsát, foszforsavas meszet.

Ára 10 korona 50 kilogrammonként.

Előnyei: feltűnő gyors hizás, korai tojó képesség, kitűnő husképzés, szaporodó tollasodás, feltétlen súlyszaporulat minden más takarmányozással szemben.

Figyelmeztetés: óvakodjunk az értéktelen tőzeggel kevert és egyéb hangzatos nevek alatt forgalomba hozott takarmányoktól,

A „DERBY“ erőtakarmányok összetételeért és hirdetett emészthető tápegységéért szavatol az

ERŐTAKARMÁNYGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG IGAZGATÓSÁGA.

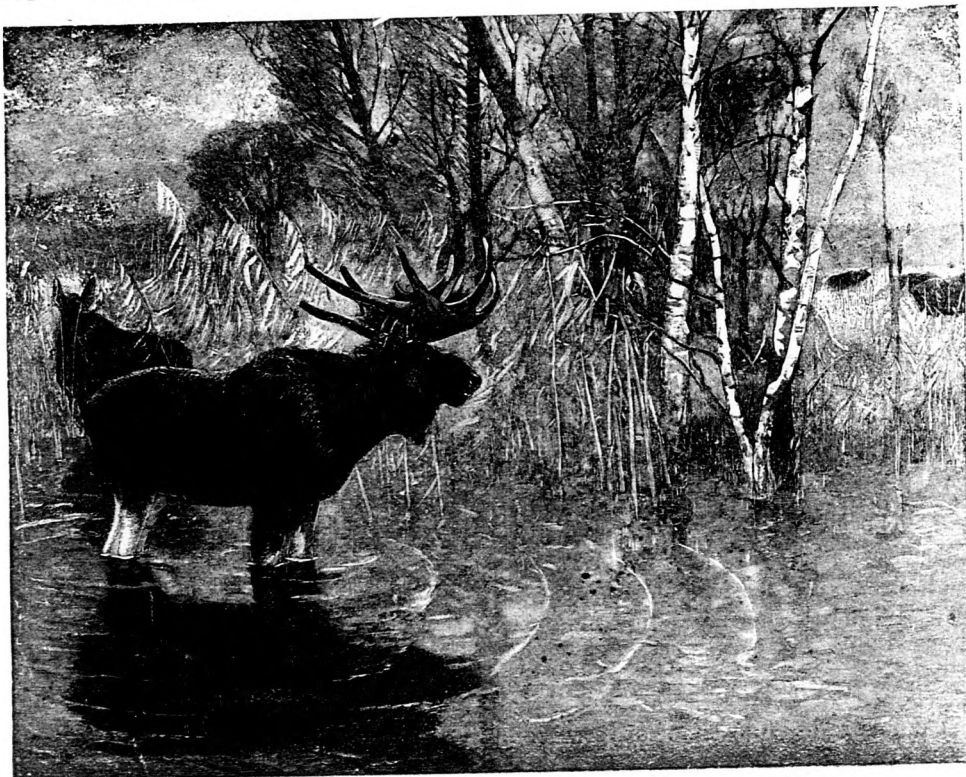
Gyárak: Budapest, Hatvan, Tótmegyer. ————— Központi iroda: Budapest, IX., Üllői-ut 117. ————— (Tel: fon 51—32.)

☛ Megrendelhető: Budapest — Köztelek (IX., Üllői-ut 25.), a Baromfitenyésztők Országos Egyesületénél. ☛

ponti pénztárak állományának növekedéséből. A birodalmi szövetség az új szervezetekkel s a rajnai szövetség belépésével most 10,400 szervezetet számíthat tagjai közé. — Bajorországban 138 új szervezet alakult és Hosszenben meg Weszfáliában is igen szépen haladt a szervezetkezés ügye. Kisebb szövetségek vannak Hallében 59, Darmstadtban 64, Hannoverben 54 taggal. A szervezetkezési működés élénkségét minden egyébnél jobban mutatják azok a számok, melyek a szervezetek forgalmát tüntetik fel: így 1902. évben az összes forgalom 1600 millió marka volt, 1903-ban 1700 millióra emelkedett. Az üzemtöke 96 millióról 121 millióra növekedett. A betétek összege 1903-ban 94 millió márkát tett ki, míg 1902-ben még csak 72 millióra rugott.

• MI UJSÁG? •

A király az Erzsébet-szanatóriumban.
A király múlt héten megtekintette a budakeszi erdőben a tüdőbajosok Erzsébet-szanatóriumát. Ő felsége, aki rendkívül érdeklődött a sanatórium iránt, egy teljes óráig maradt a sanatóriumban, apróra megnézte a sanatórium helyiségeit, a betegek szobáit s több beteget vigasztaló sza-

A csapáson.

De nemcsak a hitelszövetkezetek üzletmenetében tapasztalható a nagymértékű haladás, hanem másutt is. Az áru- és fogyasztási szövetkezeteknél a haladás igen nagy. A gazdasági cikkek értékesítésével foglalkozó szövetkezetek forgalma 19 millió métermázsáról 25 millióra emelkedett, a pénzürték pedig 51-ről 60 millióra. A gabona forgalom 1902-ben 900,000 mm. 6 millió értékben, 1903-ban már 1.400,000 mm. 10 millió értékben. A gépezetek forgalma egy év alatt 620,000 m.-ről 740,000-re emelkedett.

vakkal meg is szólított. Nagy elismeréssel nyilatkozott a sanatórium gyönyörű fekvéséről is. Ugyancsak múlt héten látogatta meg Ő felsége a telefon-palotát, melynek új berendezése igen tetszett a királynak.

A magyarság apostolai. *Berzeniczky* közoktatásügyi miniszter a magyar nyelv sikeres oktatása és terjesztése körül szerzett érdemeik elismerésül *Hosszu* Lipót báti és *Bányel* Lajos szuzsi tanítókat 100—100 koronával jutalmazta. A felvidéki közművelődési

Élelmi szerek értékesítését
eszközlük az előírt %
mellett. Fejvillágosítást és
csomagolási utasítást ingyen
nyújt tagok és nem tagoknak.

☐ Azonnali készpénz- ☐
▼ elszámolás. ▼ ☐

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad: ▼
Husnemüket, füstölt
húst, vadakat, szárnyaso-
kat — élő és leölt állapot-
ban, tojást, vaját, halat,
burgonyát, káposztát, zöld-
ségféléket, gyümölcsöt stb

egyesület díjait *Till* János báti, *Talposch* Gyula dalmadi, *Stefesik* Gábor szobellédi és *Szasurisz* Gyula ezelli tanítók nyerték, míg a magyar nyelv terjesztésére kitűzött díjat, melyet az ipolysági takarékpénztár adományozott, *Klein* Mihály felsőterényi tanító kapta.

A bileki bakák szabadulása. Szerajevóból jelentik, hogy a bileki zendülő bakák sorsában fordulat történt. Treidler tábornok-hadbíró, a hadügyminisztérium negyedik osztályának főnöke, bosznia-hercegovinai körutazását befejezván, olyan irányban tett előterjesztést a hadügyminiszternek, hogy kevésbé súlyosan elítélt katonákat a most szabadságolandozó öreg bakákkal együtt hazakeresztik. Egyik-másik elítéltnék le is telt már a büntetése s ezek bevonultak csapattestükhöz. A többi, még fegyházban sinylődő katona a tábornok-hadbíró jóindulata folytán még büntetésének letelte előtt szintén hazamehet. Csak Kuczka Mihály, Pánczél Lajos és Molnár Károly maradnak még továbbra is fogva, de háromévi súlyos büntetésüket a legfőbb katonai ítélőszék leszállította másfélévi egyszerű fegyházra, minélfogva legközelebb elhagyják Péterváradot és bevonulnak csapatjukhoz.

Agyonvert lócsiszár. Keeskeméten Kis Lőrinc István 24 éves lócsiszár minap délben átment szomszédjához Vörönte Imre tanyájára, hogy tőle egy bitangságba fogott lovát kiváltsa. Vörönte Imre két felnőtt fiával Kis Istvánt megrohanta és ásóval, kaszával agyonverte. A hullát azután kocsin bevitték az ügyészséghez, ahol mint tettesek jelentkeztek.

A margitszigeti rózsaudd. Junius 5-én szép ünnepély lesz a Margitszigeten. Almássy György grófné elnöklésével alakult a főváros társaságából az a kétszáztagú hölgyrendezősség, mely a rózsauddet rendezi. Délután három órától minden percnél meg lesz a maga szentációja; mozgó előképekben bemutatják Mátyás király fénykorát, lesz gyermekszépségverseny, országos regatta díszfelvonulás, három színpadon előadás. József főherceg nemesak a Margitszigetet ajánlotta föl készséggel a tüdőbeteg-szanatorium-egyesületnek, de az alesi rózsauddat is a rózsauddre küldi s az ünnepen egész családjával részt vesz.

Összeesküvés a szultán ellen. Konstantinápolyban a rendőrség egy titkos levelezés fölfedezése következtében nagy összeesküvésnek jött a nyomára. Az összeesküvés a szultán ellen irányult. Főtettese Kemal basa, néhai Ozmán Gázi basa fia, a szultán veje. Kemal basát több udvari méltósággal együtt letartóztatták; a letartóztattak közül néhányat azonnal száműzték.

Véres zavargások. A szerémmegyei Irgiben tagosításból kifolyólag zavargások voltak és Damjanovics István nagybirtokos mérsárost megtámadták és félholttá verték. Nem hiszik, hogy fölépül. E hó 19-én ismétlődtek a zavargások és a zavargó parasztok megrohanták a törvényházat, kövel dobálták meg, megtámadták a felvonuló esendőrséget, mely kénytelen volt közéjük löni. Kettőn elesetek, hárman megsebesültek. Péterváradról távirati uton katonaságot kértek, már el is indult egy csapat Irg felé. Szubotics dr. alispán és a mitroviczai ügyész megindították a vizsgálatot.

A szultán követe a murányi várban. Muzsir basa, a párisi török nagykövet, aki pár nap óta Budapesten időzött, Murányba utazott Ferdinánd bolgár fejedelmhez. A nagykövet murányi látogatásának az a célja, hogy átadja a fejedelemnek a szultán egy levelét, melyben Ferdinánd fejedelmet a szultán látogatásra hívja Konstantinápolyba.

Halálos boszút álló szocialisták. Érmihályfalván valósággal réme volt a szocialista parasztságnak Szabó Sándor esendőrtizedes. Pünkösöd napján is egy kissé erőlebben talált beleavatkozni mulatozásukba, mire felébredt bennük az ellene táplált gyűlölet; közrefogták, késsel, bottal nekiestek, úgy, hogy mire esendőrtársai segítségére érkeztek, már nyolc ujját, fülét levágták és vagy huszonnyolc sebből vérzett. A szerencsétlen esendőrt a debreceni csapatkórházba szállították, ahol sebei következtében nemsokára rá elvérzett.

Bolgár diákok Budapesten. A bolgár nemzeti kertészeti és szőlészeti iskola növendékei, számszerint harmincan, három tanár vezetésével a minap Budapestre érkeztek s már megtekintették a főváros összes műkertészeteit. A napokban a királyi kertészeti tanintézetet s annak gyümölcs- és virágkultúráját mutatták be a vendégeknek, a kiket Molnár István országos gyümölcsészeti biztos kalauzolt. A tanintézetet György István tanár mutatta be. A kertészeti tanintézetből a bolgár diákok Promontorra mentek, a hol a borkezelést és a szőlészetet tekintették meg.

Házassági ajánlat egy királynak. A kopenhágai újságok írják, hogy a legutóbb tartott királyi kihallgatáson megjelent egy harminc esztendősről, egy ismert és előkelő dán család tagja. Amikor bejutott a királyhoz, nagy tisztelettel, de királyi kihallgatáson szokatlan melegséggel üdvözötte az uralkodót.

— Mit kíván? — kérdezte a király nagyon barátságosan.

— Nagyon szeretem felségedet s ha felséged is szeret engem: vegyen el.

A király azt hitte az első pillanatban, hogy a nő csak nagy zavarában mondott ilyen furesaságot s azt felelte:

— Azt hiszem, én már öreg vagyok ahhoz.

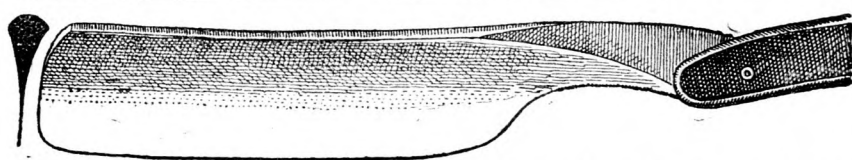
— Akkor a kabinetiroda titkárnak a felesége szeretnék lenni.

— Azt hiszem, ő is öreg már, — mondotta a király.

— Vagy talán az igazságügyminiszter vehetne el engem...

A király ekkor intett a hadsegédének. A hadsegéd udvariasan fölszólitotta a hölgyet, hogy menjen el vele a miniszterhez. Természetesen kitudódott, hogy a szegény leány örült. A király, amikor ezt jelentették neki, nevetve mondta:

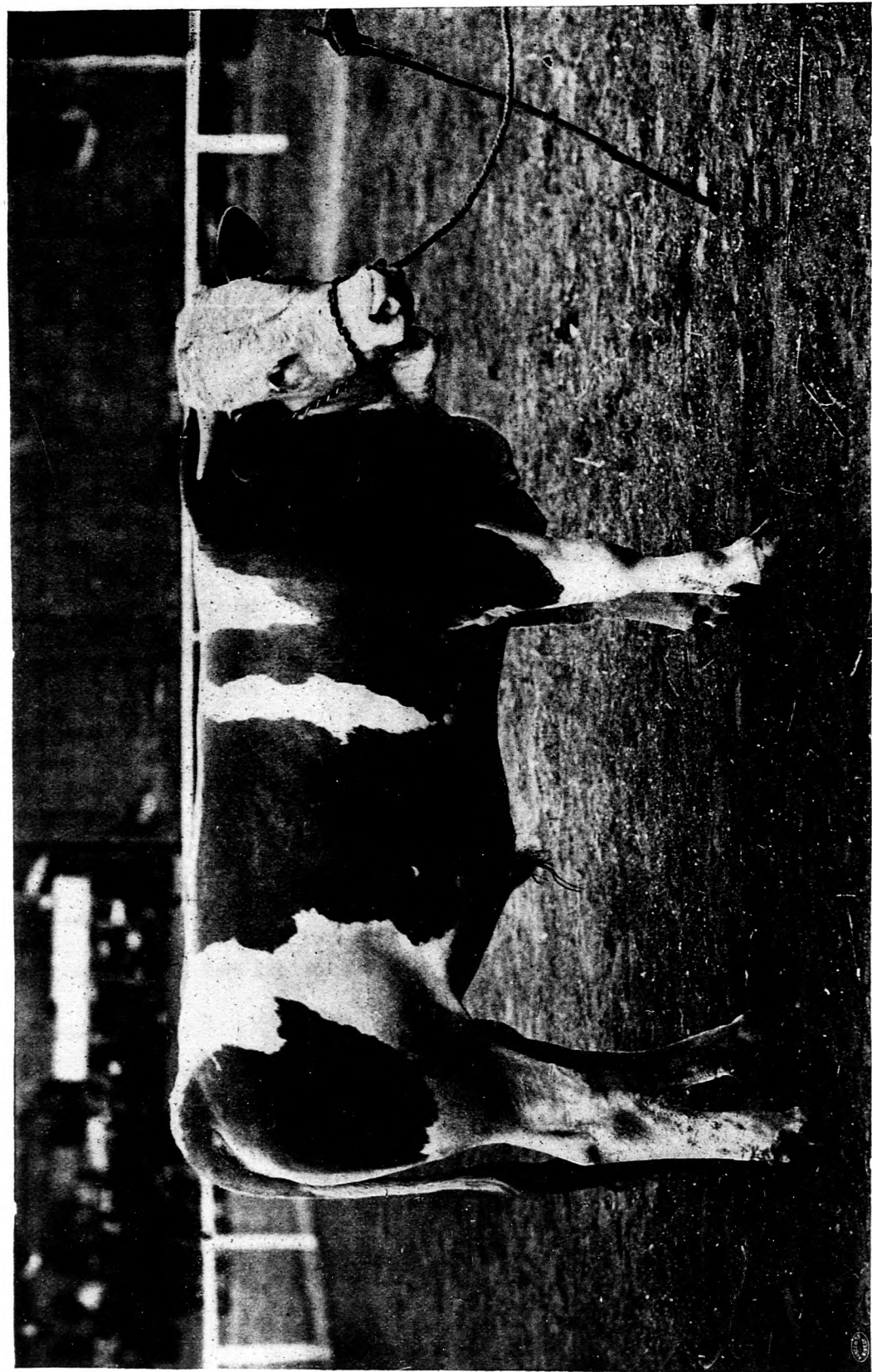
— Az lehet, hogy örült, de bizonyos, hogy nem bolond, aki ilyen jó dolgot kíván.

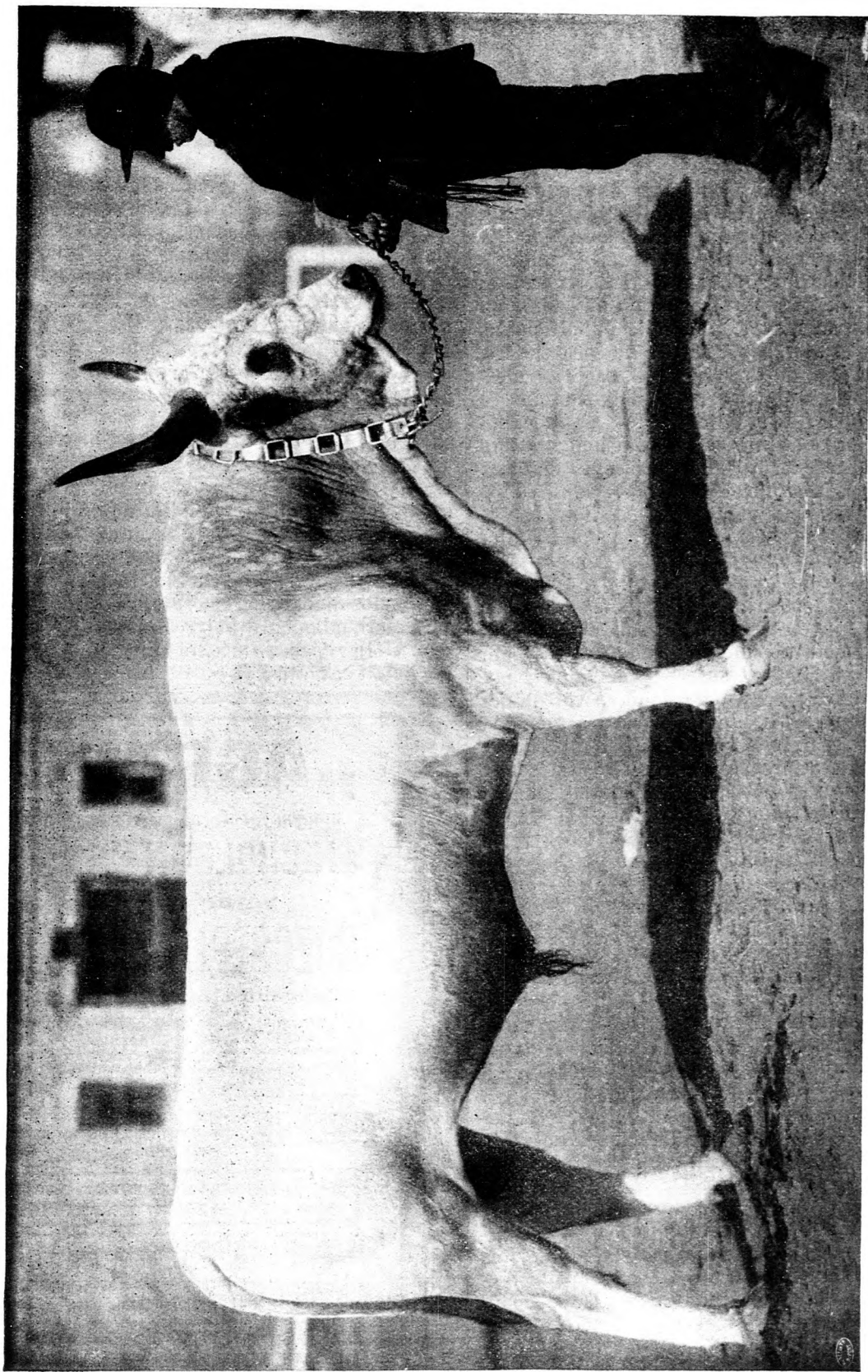
Ujdonság borotvákban!

Melék nagy feltűnést keltenek kintinő minőségük és olcsó áraik folytán. Elismeri és bizonyítja sok számos köszönőlevél is. — Minden meg nem felelő ki lesz cserélve és így minden kockázattal ki van zárva és a siker biztos. Tessék egy próbamegrendelést tenni. A borotva árai: »Angol« borotva darabja 1 frt 20 kr., Transzvali borotva darabja 1 frt 50 kr., »Páratlan« borotva darabja 2 frt 50 kr. **Csinos borotvatartó ingyen.**

Megrendelési cím: WINKLER és GRAUER, Első magyar borotva szétküldési telep Kőbánya 48.

GUBENCZ. Özv. báró JESZENSZKY JÁNOSNÉ, 17 hónapos szimmenthali bikája.
A budapesti XXI. tenyészállatvásáron I. díjjal kitüntetve.

KEMÉNY. TELEKI ARVÉD gróf 2¹/₂ éves magyarfajta bikája.

A budapesti XXI. tenyészállatvásáron I. díjjal kitüntetve.

* GAZDASÁGI DOLGOK *

Köztenyésztésünk javítása.*)

— Két képpel. —

A piros pünkösdi ünnepe rózsákat, virulást fakaszt, a vetések állása szerint a gazdában aggodalmakat okoz, avagy új reményeket támaszt: de két-napi pihenőt hoz a tavaszi munka fáradalmaiban kimerült gazdának, amelyet gondolkozásra, anyagi és üzleti viszonyainak mérlegelésére használhat. A pünkösdi a biblia szerint a Szentháromság, tehát a legmagasabb szellem megnyilvánulásának, az értelem és gondolkodásnak ünnepe. Használjuk föl az ünnepi hangulatot, a magyar gazdát legközvetlenebbül érdeklő, némely állattenyésztési bajok, hibák megbeszélésére.

Némely bajok megbeszéléséről szölok, mert hiszen e lapok hasábjain nem foglalozhatunk e bajok összességével. Kiszakítok tehát a tömegből egy nagyon kicsinyke részt és ez a köztenyésztésre szánt bikák beszerzésének és fölnevelésének kérdése.

Itt is csak egy részletet óhajtok tárgyalni és ez szülő hazánk nagy magyar alföldje, Erdély bérces virányai, ahol a fehérszörű magyar (podoliai) fajta marha tenyésztésének tiszta vérbeni föntartása, még föltétlenül szükségesnek látszik. Föltételező módorban beszélek, mert hiszen emberek vagyunk és így nemcsak könnyen megtévedhetünk, de gyakorta meg is tévedünk, nemzetboldogító ideáink kifejtésében.

A magyar köztenyésztésben — immár a nagy magyar Alföldön is — erősen tért foglal a vöröstarka nyugati fajták tenyésztése, természetesen a szegény, az igénytelen magyar fajta rovására. Semmi kifogásunk ez ellen, ha a nyugati fajták tenyésztésének fölkarolását a belterjes gazdasági fejlődés indokolja. Ahol nincsenek nagy kiterjedésű közlegelők, ahol a szántóföldek jó erőben tartása erőteljes trágyázást és ennek eszközéül a szántóföldeken a belterjes takarmánytermesztést teszi szükségessé. E drága és jó minőségű takarmányt ma haszonnal csakis a nyugati fajtákkal, s a hus és tejtermelés útján értékesíthetjük. Ahol aztán a hus és tejtermékek jövedelmező értékesítése akár tejszövetkezetek létesítésével, akár a hussertényésztés fölkarolásával, akár egyéb körülmények folytán lehetővé válik, természetes dolog, hogy a bőven tenyésző és gyors fejlődésű nyugati fajtákat fogják tenyészteni a késői fejlődésű, gyenge hus- és tejtermelő magyar fajta rovására.

Ily értelemben tehát a nyugati fajták térfoglalása csak a belterjes gazdálkodás következtetészerű eredménye és állattenyésztésünk fejlődésében mint határozott haladás üdvözölhető. De ne feledjük, hogy a nyugati fajták, a borzderesek úgy mint a piros-tarkák, kényes természetű állatok, amelyeknek jövedelmező tartása sok és jó takarmányt, abrakot és főleg nedvdus táplálékot, burgonyát, répát stb. igényel és azonkívül föltételezi, hogy gondos ápolásban részesítsük és bőséges tejtermékeiket jövedelmezőleg értékesíthessük. Ahol megvannak e föltételek, ott tessék minden álsóvinizmus mellőzésével, a nyugati fajták tenyésztésére áttérni.

Ahol azonban akár a meglévő gazdálkodási viszonyok a belterjes takarmány termesztést, akár a tejtermékek sikeres értékesítését gátolják és ahol a gazda e bajokon sem a maga erejéből, sem társulással

útján nem segíthet; ahol tehát csekély tejhaszon mellett tömeges mennyiségű szalma és polyva értékesítéséről van szó és ahol — mert ez mindenkor hiba — a gazda ez állapotokon a maga erejéből nem segíthet, ott csak az igénytelen fehérszörű marha továbbtenyésztését ajánlhatjuk, mert csakis ez az, amely silány takarmánykészletünket kielégítő jövedelmezőséggel értékesíthető.

Ez értékesítésben — a nagyobb uradalmaktól eltekintve — mégis csak a tejelőképesség járja a főszerepet. Még ott is, ahol a tehenet a borja mellől fejik — és ez az általános szokás a nagy magyar Alföldön — a tejhaszon a földolog, mert ez tartja el a családot, a háztartást, minden néven nevezendő földi jókkal. Ambátor, hogy a borju se kutya, de ettől a szorgos gazdasszony rendszerint elfeji a tejet — ő tudja, hogy miért. De legyen bármiért, tiszta sor, hogy a fehérszörű marhának is a legelő-képesség fenntartására és lehető fokozására törekednünk kell a népies köztenyésztésben. És ez az, amire magyar gazdatársaim figyelmét ez alkalommal felhívom.

Hogy ez miként lehetséges? arra ez alkalommal csak néhány rövid szóval kívánok utalni. A szarvasmarhatenyésztés föllendítésére a kormány tenyészkerületeket alkotott, mindig a helyi körülmények és szükségletek helyes megfontolásával. Már most ahol a köztenyésztésben a fehérszörű marha tartását tette kötelezővé, ott a megfelelő bikák beszerzéséről is gondoskodott. De mert egy testileg elkorcsosodott marhaállomány helyreállításáról volt szó és mert ezek följavítására máshol megfelelő bikákat nem kaphatott, az urasági gulyákból vásárolta le azokat.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a **NICHOLSON** gépgyár gazdasági
géposztályának —
vezérügynöksége.

GÖZCSÉPLŐ-KÉSZLETEK

elsőrangú magyar gyártmány.

Gőzmozgonyok, minden nagyságban, nagyobitott tűzszekrényvel.

Uti-mozgonyok, legujabb szerkezetben, kiváló nagy erő kifejtési képességgel.

Cséplőgépek, legujabb szerkezetben hosszabbított szalmarázókkal és szabadalmazott utánrúzóval.

Gazdasági gépgyártás csakis
ELSŐRANGU kivitelben.

Vetőgépek hegyes és sík talajhoz.

„Nemzeti“ tolórendszerű vetőgép 13, 15, 17, 19, 21, és 23 sorral,

UJ! Magyar gyártmányban UJ!

GLÓRIA párossoru vetőgép 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24 soros 3¹/₂ — 4 — 4¹/₂” sortávolságban.

◆ Gőzcséplőkészletekre csereüzletek köttetnek. ◆

Rövidített levélcím:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: «AGRARIA» Budapest.

*) Ez a pompás cikk pünkösdi számunkból maradt ki.

Tudvalevő azonban, hogy a magyar urasági gulyatehén a legrosszabb fejős, mert hiszen sohasem fejk. Az is bebizonyosodott, okos, gondolkodó emberek, tapasztalataik révén megállapították, hogy a bikák átörökítik az üsző utódokra anyjuk tejelő-képességét. Tiszta sor, hogy az urasági gulyabeli bika nem örökíthetett meg olyan tulajdonságot, amely anyjánál is hiányzott. Kivételes esetektől eltekintve tehát, a magyar fajta tenyészbikák állami kiosztása jó lehetett a köztenyésztés nemesítésére, a testalkat fejlesztése dolgában, de semmiesetre sem javíthatta a magyar marhának amúgy is gyenge tejelő-képességét.

A magyar kisczudaközönségnek azonban nemcsak szép testü, de elsősorban kielégítően tejelő-tehénre van szüksége. Olyanra legalább is, amilyen a köztenyésztés régi marhája volt. Ezt a tejelő-képességet csak a helyes tenyész kiválasztással fokozhatjuk, ami másként el sem képzelhető, mint hogy a községek társulva, jó áron megvásárolják a községi legjobb fejőstehenének bikaborjait és azokat közös költségen fölnevelik. Ha jó tartásban részesítik az ilyen borjakat, lesz jó testü és a tejelő-képességet is fokozó bikájuk.

Hogy aztán ezt miként csinálják? Hja, ez a helyi körülményektől függ. Iparkodtam, régi gazdasági gyakorlatomból kifolyólag megadni a jó eszmét.

E soraink kíséretében bemutatjuk a budapesti ideai tenyészállatvásár két első díjat nyert állatját. Egy szünmenthali és egy erdélyi magyar fajta bikát. Mindakettő a magyar köztenyésztés hivatott regenerátora. Szívvel kívánunk e lapokat olvasó közönségének hasonló tenyésztési sikereket, vagy Göre Gáborral szólva: hasonló lyókat.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyárának
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekéfej.
Páncélaczél-kormánylemez.
Magasított aczél-ekéfej.
Porvédő kerekek.
Aczél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú magyar gyártmány fe-lülmulja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajmivelőgépeket terjedelmes ismereti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levelezim:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

• MULATTATÓ •

A versek ellen.

Sohse törődj te a világgal,
Én édes angyalom.
Hazugság mind, amit veám varr,
Én édes angyalom.
Az emberek egy-egy poétás
Szívet soha nem értenek...
— Egész szívemmel, mélyen, igazán
Én csak téged szerettelek!

Álomvilág a dal világa,
Én édes angyalom.
Sohase vágyakozz utána,
Én édes angyalom.
A világ összes verseiért sem
Adnám egy öleléseidet...
— Egész szívemmel, mélyen, igazán
Én csak téged szerettelek!

S hogy egy dalért kétszer hibázunk,
A szívünkkel vakon:
A „mesterség“ is az minálunk,
Én édes angyalom.
A komoly érzés azután jön,
S ez nem fecseg már, csak szeret...
— Egész szívemmel, mélyen, igazán
Én csak téged szerettelek!

Sohse kívánj hát dalt magadra,
Én édes angyalom.
A boldogságnak nincsen hangja,
Én édes angyalom,
A legszebb költemény az élet,
Ahogy ezt átélem veled...
— Egész szívemmel, mélyen, igazán
Én csak téged szerettelek!

Szabolcska Mihály.

HOGY LETT A SZÉKELYBŐL GÓBÉ?

— Regényes mese az Apaffiak idejéből. — (22)

A „Független Ujság“ részére írta: Péterfy Tamás.

Ki lehet ez a nő? Arca sáppadt. Valami fejedelmasszony? vagy hercegnő? S mégis mintha ismerős volna előttünk.

Se nem fejedelem asszony, se nem hercegnő, csak Pityóka Rózsai, a szőlősi boszorkány.

— Honnan jösz? — kérdezi nyájasan a basa.

— A Székelyföldről.

— Jó hirt hoztál?

— Bolondtól vársz valami jót nagyuram?...

— s nagyot nevetett után a boszorkány. — De tulajdonképen miről lesz ma komolyabb tanácsko-

zásunk nagyuram? Én sietek! sőt el sem jöttem volna, ha itt egy székelty nem akarok meglátogatni a táborban.

A nagyvezért igen mulattatták ezek az egyszerűen mondott szavak. Örvendett, hogy tolmács nélkül beszélhet egy gyaurrel, — mert a boszorkány

folyékonyan beszélt törökül, azonban a táborában való látogatás igen feltűnt előtte.

— Az elfogott rabok között akarsz meglátogatni valakit? — kérdezé érdeklődve.

— Nem szoktam paraszt rabokkal szóba állani! — felelt dacosan Pityóka Rózsi. Egyik alvezéred az nagyuram, akivel beszédek van.

— Székely?!... — kérdezé újra a basa.

— Kuesug basa táborából jött át ide, de nagyuram, te sem hiszed el róla, hogy gyaurre lenne, ha nem tudod. Mit is tudtok ti nagyuram?!... Semmit!... A tudomány csak nálunk van: a boszorkányoknál!...

Ali basa elmosolyodott.

— Te nagyvezér! — szólította meg tovább bolondozva Pityóka Rózsi, — mondanék én ennél jobbat! De sokkal jobbat!...

— Beszélj. Majd felelek.

Pityóka Rózsi egészen közel jött a basához s a padlóra leereszkedve igen bizalmasan, közel hajolt a nagyvezérhez.

— Mondd meg nagyuram, hogy mennyiért tennél meg egy középszerű nemesembert fejedelemnek az én kívánságomra?

— Hogy az is bolond legyen, mint te?! — kérdezé mosolyogva a nagyvezér.

— Mellékes! — fődolog az ára, hogy mennyibe fog kerülni?! —

— Két mázsa ezüstbe! — válaszolt Ali basa mosolyogva.

— Nem is sok! Megadom!!

— Honnan kerited elő te árva lidére?! Nincsen rajtad annyi, hogy egy aranyat megérjen!

— És rajtad van, nagyur?! Olyan házban lakol, hogy egy pere alatt leég, ha meggyult! Hanem azért légy nyugodt! Én megtudom adni nagyvezér, amit kértél! Kezet rá!

— Néemberrel nem alkuszom soha! s visszahúzódott a basa.

— Borítsalak lángba? ha így beszélsz. Vagy nem volt még szerencséd ismerni nagyuram?

— Tudom, hogy áldás nem kísér sehhol! De rajtad nincsen hatalma boszorkánynak. Tanácsaidat azonban mindig elfogadtam és elfogdom! Mit gondolsz az eseményekről?

A felhőkarcolók.

— Hatalmam igaz nincs rajtad nagyvezér, de mégsem merészkednél most hamarjában rabláncra dobolni?!

— Megpróbálom! — szólt félkomolyan a basa és beszólított két testőrt, hogy Rózsit kivezessék.

— No, most mulass jó uram! — szólt tatárnyelven a basához Rózsi, hogy ne értsék a török testőrök, — de ne haragudj meg reám!...

A basa helybenhagyólag rázta a fejét.)*

A két óriás testőr csakugyan belépett, hogy Rózsit kivezessék, de a boszorkány oly gyorsan dugott valamit a fülökbe, hogy mielőtt azt kikap-hatták volna — ropogni kezdett a fülöknél, akár puskákkal lövöldözni. Így az örök megfutának esufosan.

A nagyvezér csakugyan a hasát fogta, úgy kacagott a boszorkány csoda fürgeségén. Majd ismét berendelé az örököt, hogy vinuék ki ezt az elszalasztott asszonyt. Ismét többen beléptek a testőrök, de egy szempillantás alatt a boszorkány körül pompás lángok lobogtak a földön, hogy még csak közelébe sem juthatának, hanem a boszorkány játékot üzve velök, leült a lángkör közepébe s csendesesen dudorászott egy török dalt és majd egyik, majd másik közelebb jövő török felé fújta a lángokat, mire az az égéstől kiáltott és fájó sebével kimenekült a sátor alól.

Vagy ha valamelyik szurni akarta a dudorászó Rózsit: ezer pattogó szikrát bocsájtott feléje, amitől a merészkedő a földre esett ijedtében.

Perecekig folyt a tusa bolondosan, s a nagyur szüntelen nevetett a boszorkány csodálatos bűvészkedésén. Ekkor Rózsi dobott valamit az égő földre, mitől a lángok elaludtak, de olyan fojtó füst támadt nagysötétben a közelben, hogy a köréje csoportosult törökök mind hanyatt vágták magukat tőle.

Itt tetőpontját érte el a bolondság, melyhez elég esze volt a boszorkánynak, hogy bevégezze, nehogy unalmassá váljon a nagyur előtt. Aztán kijött dacos magatartással a heverő örök közül, s büszkén föltartva fejét, — közeledett Ali basához.

— Nos, nagyuram! nem neheztelsz? Ez a bolondság volt eddig.

— Meg vagyok veled elégedve. Igen jól csináltad!

— Vitesd ki azokat a heverőket onnan nagy uram! mert csak egy óra múlva ébrednek föl újra. Addig nekem nincs vesztegelni való időm. Szabad leülni?

— Megérdemled.

— Egy bolond mindig megérdemli, azt tudom. Azonban hosszasan ne tarts itt nagyuram! Végezzünk gyorsan az ügyekkel.

A basa szüntelen mosolyogva hallgatta Rózsit, s közbe az alvó török katonákat is eltávolíttatá.

— Hallgatlak! — szólt a boszorkány felé.

— Inkább válaszolj nagy uram. Komoly szándékom Kemény Jánost letenni a fejedelemségből?

— Miként tapasztalhatted.

— És helyébe kit szemeltél ki nagy uram?

— Azt a nemesség választja meg majd.

— Akkor elestél a két mázsa ezüsttől, ha nem tőled függ a fejedelemtevés nagy uram!

— Beleszólásom is van a választásba, te bolond!

— Beleszólásért csak nem adhatok két mázsa ezüstöt!? Nekem bizonyost kell tudnom ezért.

— Jól van. Tehát bizonyosra megteszem.

Rózsi kételkedve rázta fejét, de nem szólott.

— Kit kívánsz? — kérdezte Ali basa.

*) A törököknél az a helybenhagyó fejrázás, ami nálunk a tagadás.

— Nem vagyok bolond, hogy megmondjam!
— Hahaha! — nevetett a basa, — nem vagy bolond?...

— Vagyok-vagyok! de nem olyan kevésbé, hogy izé... előre megmondjam, kit akarok.

— Aztán rendre tegyem fejedelemnek az összes nemességet? míg eltalálom a te jelöltetted?...

— Ohó! Nem ugy nagy uram! Kétmázsa ezüst a mostani szűk világban nem kicsiség. En majd megüzenem a választásra, még pedig székely nemestől. Megválasztás esetén aztán a székely ott marad zálogul, míg az ezüstöt elhozom.

(Folyt. köv.)

Programmon kívül.

Schwarz ur: Érdemes volt ide jönni?

Gelb ur: Kellett nekünk hegyet mászni?

Schwarz ur: Nem is mi másztunk a hegyre, hanem az a vad hegyi tehén mászott reánk! Ez nem volt benne a mai programmba!...

Rablók között.

— No, hát aztán jól ég-e az a gróftól rabolt szivar?

— Égni, ég, csak nehezen gyul meg. De ha aztán egyszer meggyult, hát akkor — mindjárt kialszik.

Képeinkhez

Görög művésze! Az ó-görögök magas művészeti színvonalon állottak. Sokat adtak a szépre és a szép-érzésekre. Ugy építészetük, mint más művészi alkotásaik örökbecsűek. A ruházatuk is festői szép volt. Egy ifju görög szerelmes párt mutat képünk is festői görög ruhában az ó-korból.

A csapáson. Hatalmas szarvasbika áll a csapáson és széttökint figyelve a nyárfák között. Ez az itatóhely, itt leghamarabb érheti őket veszély, hát kétszerte jobban ügyelnek a szép vadak.

A felhőkarcolók. Amerikában *felhőkarcolóknak* nevezik az óriási magas házakat, melyek valóban a felhőkig érnek. Képünkön is egy ilyen házesoportot mutatunk be, melyen a középső ház egyike a világ legmagasabb épületeinek. Az ilyen házóriásokat rendszerint vasból építik és kevés benne a gyúlékony anyag.

Adomák.

A biztos jel.

Az asszony: Tudja mit? Váljunk el.
A férj: Már megint új ruhát akar?

Vén leány.

Igazán nem tudom, kit hívjak meg férfismerőseim közül az esküvőmre. Már majdnem valamennyivel jegyben jártam.

A kvalifikáció.

Egy ember jelentkezik időjósna a Meteorológiai Intézetben.

Az igazgató: És milyen kvalifikációja van?
A jelentkező: Ot tyukszem.

Változás.

Férj: Ha otthon vagyok, folyton kalimpálgatsz a zongorán... Azelőtt, mikor vőlegényed voltam, nem tetted...

Nő: Az ám, mert azelőtt fogtad a kezemet, hát nem zongorázhattam.

Szótalány.

Tíz betűből állok	Hogy aztán másévből
És van négy szótagom.	Elvegye jutalmát.
Első öt betűmből	Kettőtől a tízig
A ruhát varratom.	Rendes ember teszi.
Egy és két betűmet	Mert lefekvés előtt
Szövő asszony teszi.	Ruháit leveti.
Háromtól az ötig	A tíz betűm együtt:
Földmives cselekszi	Nép összetartása
Mikor a zsákba nyul	És így össze állva:
S szórja a gabonát,	Nép boldogulása.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

Megfejtési határidő 1904. június hó 5.

A Független Ujság" 19. számában közölt talány megfejtése

»Telen, nyáron pusztán az én lakásom.«

Helyesen fejtették meg: Seres Róza, Joó Mariska, Beke Piroska, Gelb Hermin, Kövály Jánosné, Szabóné Gáll Teréz, Hajduné Sz. Lidi, Páncél Máté, Szabóné György idős, Szentpétery Gáspár, Hatos András, Bartalis Mihály, Csurgó Mihály, Jókerti István, Szabados Dénes ifj., Schwarz József, Rudas János, Béres József Péter, Szokolya Zoltán, Beviz István ifj.

A sorshuzárnál Jókerti István (Halas) neve jött ki elsőnek, kinek a kifizetett jutalomdíj gyanánt egy kötet érdekes regényt küldöttünk meg.

• LEVELES SZEKRÉNY •

Ritzmann Henrik. A talajok márgázása csak akkor fizeti ki magát, ha a márgát magát vagy a gazdaság altalajából bányászhatjuk ki, vagy pedig ha gazdaságunkhoz egészen közel szerezhető be. Nagyobb távolságokból márgát vasuton szállítani nem fizeti ki magát, mert megfelelő eredmények elérésére a márga minősége szerint 200–300 q. szükséges kat. holdankint. Helyesebb lenne a mészben szükölködő talajt meszezéssel feljavítani, mely célra az égetett meszet használhatjuk. — **Kelemen Doskó Mátyás.** Mint öreg honvéd forduljon kérvénynyel a belügyminiszterhez. Mellékelje azokat a bizonyítványokat, amelyek igazolják, hogy 1848-ban honvéd volt. Esetleg okmányok hiányában a honvéd kerületi bizottság igazolványa is elégséges. A kérvényt a jegyző vagy a tanító is elkészítheti. — **Sorsjegyekről** a következő számban hozunk feleletet.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó szövetkezete jelentése 1904. május 28.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 120–140 K., vidéki borjúhús 120–140 K., sertéshus 112–140 K., szalonna füstölt 144–160 K., szalonna, olvasztani való 120–136 K., hárj 144–152 K., sertézsír 136–144 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1.60–1.80 K., hazai sonka 1.80–1.90 K.

Baromfi-félék: élő tyúk 2.80–3.20 K., rántani való csirke 1.60–2.00 K., sütni való csirke 2.00–2.60 K., kaesa, hizott 5.00–5.80 K., lud, hizott 15.00–17.00 K., pulyka, hizott — K., páronkint. Vágott hizott liba 1.20–1.30 K., vágott hizott kappan, kaesa és pulyka 130–140 K. kg.-ként.

Teavaj: (centrifugál) 2.30–2.40 K., főzővaj 1.80–2.00 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 32–36 fillér.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 440–420 K., rózsza I. 300–340 K., kivi 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt 10.00–12.00 mm.-ként.

Tojás: bácskai 60–61 K., erdélyi apróbb áru 58–59 K. ládánként. (1440 drb.) Apadt — K., meszes: — K.

Budapesti piaci árak.

Szabósa. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 8.75–8.90 K. *Rózs* 6.40 K-tól 6.50 K-ig. *Árpa* 5.60 K-tól 5.85 K-ig, jobb minőségű 6.10 K-tól 6.20 K-ig. *Zab* 5.45–5.85 K. *Tengeri* 5.15 K. **Liszt ára 100 kg.-ként.**

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	
K	28	27	25	40	24	40	25	60	23	—
	21	80	20	60	12	—				

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 72.00–75.00, középminőségű 68.00–71.00, alárendelt minőségű magyar ökör 60.00–64.00, jobb minőségű magyar és tarka tehén 66.00–74.00, magyar tehén középminőségű alárendelt minőségű magyar és tarka tehén szerbiai ökör jobb minőségű 80.00–83.00, kivitel —, középminőségű 76.00–79.00, szerbiai bika 64.00–76.00, szerbiai bivaly 44.00–58.00, kiv. 50 koronáig métermázsánként élősúlybar. Élő borjú — K.

Takarmányvásár. Réti széna 470–640 fillér, mubar 640–680 fillér, zsupszalma 280–280 fillér, alomszalma 220–240 fillér.

Sertésvásár. Elsőrendű 362–390 kg. nehéz — fillér, 260–280 kg.-mos — fillér, öreg 300 kg.-on tuli — fillér, szerb — fillér.

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolesőbb foszforsavas műtrágya az összes kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása éppen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen kitűnő műtrágyát úgy összefoszforsav, mint citromsavban oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és lelkiismeretesen szállítja

Kalmár Vilmos, Budapest, VI., Teréz-körút 3.
a Thomas-salakgyárak, Berlin W. vezérképviselője a magyar korona országainak területén.

Óvakodjunk a hamisításoktól és csakis csillag védjeggyel ellátott zsákokat vegyünk át. Minden zsák ólomzárrel és tartalomjelzéssel van ellátva.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400,000. — kor.
Alapítványok	1,270,000. — kor.
Tartalékok	255,200.03 kor.
Összesen	1,925,200.03 kor.
1901. évi fölösleg	90,349. — kor.
1902. évi fölösleg	59,782.26 kor.
1903. évi fölösleg	109,531.73 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módzatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslegre közgyűlési határozattal tartalékokba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Párisi vilákiállítás „Grand Prix“ 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor

Állatorvosi diétetikai szer lovak, marhák és juhoknak. Közel ötven év óta a legjobban isztállóban használatban van étvágyhiánytól, rossz emésztésnél valamint a teheneknél a tej javítása s a tejelőképesség fokozása céljából, a lenti védjeggyel a valódi.

Egy doboz... 1 K 40 fill.

Fel „ „ 70 „
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár:

Kwizda Ferencz János es. és kir. osztr.-magy. kir., román boltár hercegi udv. szállító, kerületi gyógyszerész
Korneuburghan, Bécs mellett.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocinkografiai műintézet

Budapest, VII., Szentkirályi-u. 13.

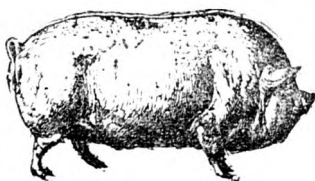
KÉSZIT:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografialag legszébben, legolesőbban sokszorosíthatnak

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöztetnek.

ÚRL REZSŐ

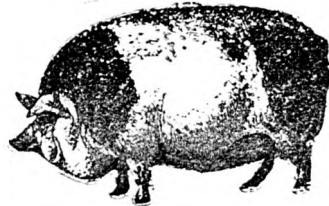
sertésbizományos

— Budapest —

József-körút 22—24.

Sertéseket

sovány és hizott állapotban és legmagasabb napi áron értékesít.

A "Lóhere" védjeggyű

Thomas-Salak

a legjobb és legolesőbb

foszforsavtrágya

az összes kalászos, lóhere, takarmány és kapásnövény, kerti vetemény alá, valamint rét és legelő, főleg kömlyő és szőlőkre.

Ezen thomassalak hazánkban, a legutóbbi években eszközölt trágyázási kísérletek alkalmával, kizárólag kitűnő eredményt mutatott fel.

Csak a "LÓHERE" védjeggyű thomassalak származik a csehországi Thomasművekből.

A "Lóhere" védjegy kezességét nyújt az áru föltétlen tisztasága, idegen anyagoktól való mentessége és legnagyobb mérvű oldhatósága tekintetében.

Árajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosításokkal készséggel szolgál a

Csehországi Thomasművek eladási irodája, Bécs.

Vezérképviselője Magyarországon:

László Marcell BUDAPEST, VI., Teréz-körút 22. sz.

Czukorrépa-, kukorica- és burgonyamivelésre szolgáló

amerikai

ACZÉLGEREBLYÉK Hollingsworth-LÓGEREBLYÉK

elismert gondos kivitelben kaphatók:

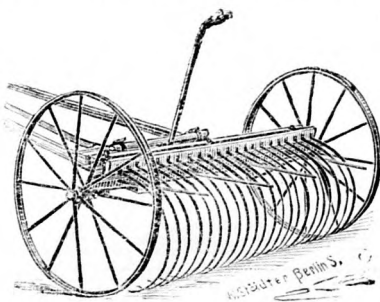
ALAKULT 1856

KÜHNE E.

hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyárában

MOSONBAN

Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körút 57a.

Szintúgy fűkaszalógépek, kézi- és járgány-cséplőgépek, gabonatisztító- és osztályozó-rosták, konkolyválasztógépek, bevált hirnemes

„MOSONI DRILL”
tolókerekű sorvetőgépek stb.

— 1903. évi forgalom 26,000 zsák. —
Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét
a budapesti
gyapju-aukcziókra

melyek első sorozata **f. évi julius hó 6., 7.**
és 8-án tartatik meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S. Társaság
 Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

A ZALATNAI kénkovand-ipar r.-t.
 Brassói kénsav- és műtrágya-
 gyára ajánlja legjobb minőségű
 mindennemű

Műtrágyáit

a t. cz. gazdaközönség becses figyel-
 mébe. Ajánlatokkal készséggel szol-
 gál a Központi Iroda, Budapest,
 IV., Mária Valéria-utca 7.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

Iroda: V., BATHORY-UTCZA 4. 27

Gyártelep: VI., PETNEHÁZY-UTCZA 8—10.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Árjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival
 eddig több mint 500 első
 díjat nyertek. — Évi gyártás
 körülbelül 45000 darab.

Sürgöncyzim: Consum, Budapest. Telefon: 25—02.

Magyar Élelmiszer-Szállító Részvény-Társaság

Budapest, VII. ker., Kerepesi-út 20. szám.

ÜZLETÁGAK: _____

Szállítási osztály: baromfi-, tojás-, vad-, vaj-, gyümölcs- és főze-
 lékküldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra
 jelentékeny szállítási kedvezményeket folyósít. A szállítmányo-
 zásra vonatkozó mindennemű kérdésekben (fuvardíjak, utirányok
 stb.) készséggel nyújt felvilágosítást.
Kivételi osztály: A társaság berlini nőkjá mindenféle élelmiszer-
 bizományi értékesítést elvállalja. Az árukra előlegeket is folyósít.
Sertésbizományi osztály: A ferencvárosi sertésvásáron elvállalja
 hizott sertések bizományi értékesítését.

— Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad. —

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot szavatolt 12,4% tiszta
 káli = 23—24% kénsavas káli tartalommal, _____

Stassfurti kálitrágyasót
 szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% kénsavas káli
 tartalommal, _____

Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra)
 továbbá mindennemű egyéb _____

Műtrágyaféléket, azonkívül _____

Rézgáliczot (98—99%) elismert kitűnő minő-
 ségben szállít a _____

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.